malused“ („Agronoomia“ 1926, nr. 4), „Heintaimed“ (Põllumehe käsiraamat II, Tartu, 1928) ja „Edusamme meie heinaseemne-kasvatuses“ („Agronoomia“ 1929, nr. 11 ja 1930, nr. 1—3, 5). A-st 1938 on M. „Põllumajandusliku entsüklopeedia“ peatoimetaja.

Isikl. kogutud andmed. *K. L.*

METS (Mõts), Peeter, Riia vaimuliku seminari lektor ja tsensor, sünd. 19. VIII 1843 vkj. Tartumaal Kastolatsi (pärastises Vana-Otepää) v. Kaarna külas taluniku pojana, salviti 1847 vene-õigeusku, õppis Riias vene-õigeusu 4-klassises vaimulikus koolis, 6-klassises vaimulikus seminaris ja lõpetas 1873 Peterburi vaimuliku akadeemia magistrandina. Ta toimis 1873—1902 Riia vaimuliku seminari lektorina, õpetades alul kreeka keelt, siis ms. kirikuajalugu, piiblilugu ja 1879—1902 ühtlasi eesti keelt. M. oli 1879—82 Liivimaa abitsensoriks eestikeelsete trükitoodete alal; surn. 6. XI 1902 vkj. Riias. — Põhjaliku ja eduka õpetus-kasvatusliku töö kõrval seminaris on M. olnud tegev ka Riia eesti lauluseltsis „Imanta“, ms. mõnda aega (umb. 1888—89) esimehena, ja Riia Peetri-Pauli eesti koguduse kuratooriumis. Ta on tõlkinud eesti keelde ka usulis-kõlbla sisuga raamatuid ja brošüüre. M. sai elatanud tsensori J. Grödinger'i abiliseks M. Suigusaare (vt.) järglasena ja toimis, nagu eelkäijagi, trükitoodete, eriti ka C. R. Jakobson'i (vt.) „Sakala“ tsenseerimisel sellele sõbralikus, koguni kaitse alla võtvas ning vabameelses vaimus. Selle tagajärjel balti ringkondade ja Liivimaa rüütelkonna poolt võimude ees teostatud, tsensuuri vastu sihitud rünnakuid oskas M. aga tagasi tõrjuda ja end nende vastu leidlikult kaitseda, kuni ta seoses Mats Tõnisson'i (vt.) „Rahva Täht-raamatus“ avaldada lubatud kirjutistega vabastati ametist.

„Рижскія Епархіальныя Вѣдомости“ 1898, nr. 19 ja 1902, nr. 23; H. Kruus, Liivimaa rüütelkonna võitlus eesti rahvusliku trükisõna vastu 1879.—83. a. („Looming“ 1929, nr. 4); „Eesti Postimees“ 1882, nr. 5, lk. 3; „Olevik“ 1882, nr. 6, lk. 1; „Tartu Eesti Seitung“ 1882, nr. 5, lk. 2, nr. 14, lk. 3 ja nr. 17, lk. 2; ülempreester P. Saar'elt (Häädemeestel), A. Õun'alt (Riias), Kastolatsi ap.-õigeusu ja Otepää ev. luteri usu kogudusest saadud andmed. *J. O.*

***METSANURK, Mait** (pseud.; kodanikunimega **Eduard Hubel**), kirjanik, viibis 1928 Pariisis, on teotsenud hilisemail aastail elukutselise kirjanikuna ja 1935—37 ajalehe „Uus Eesti“ toimetuse liikmena. M. oli E. Kirjanikkude Liidu esimees 1930—37 ja Raamatuaasta peakomitee esimees 1935—36. Kultuurkapitali Kirjanduse Sihtkapitali valitsuse esimehena toimib ta a-st 1938 ja Tallinna Kirjanikkude Ühingu esimehena a-st 1939. Ta on EKS-i auliige a-st 1932. M. on avaldanud novellikogud „Viimne päev“ (Tall., 1927), „Elu murrab sisse“ (Tartu, 1931; ungari keeles 1933) ja „Maine ike“ (Tartu, 1933; 2. tr. 1939), jutustise „Taniel heitleb“ (Tartu, 1932) ja noorsoojutu „Mändide all“ (Tartu, 1933); romaanid „Punane tuul“ (Tartu, 1928), „Fr. Arraste & Pojad“ (Tartu, 1930), „Ümera jõel“ (Tartu, 1934; 3. tr. 1937; soome keeles 1936), „Soosaare“ (Tartu, 1936), „Kutsutud ja seatud“ (Tartu, 1937; 2. tr. 1938) ja „Tuli tuha all“ (Tartu, 1939, ilmumisel); näidendid „Talupoja poeg“ (Tartu, 1929), „Mässuvaim ehk aguli-rahvas läheb ajalukku“ (Tall., 1931), „Haljal oksal“ (Tall., 1932; ka läti keeles), „C. R. Jakobson“ (Tartu, 1935) ja „Maret elukoolis“ (Tall., 1938). — Neist M-a teoseist on silmapaistvamad romaanid „Ümera jõel“ ja „Kutsutud ja seatud“. Esimeses elustas M. uuesti ajaloolise romaani harrastuse ja teises käsitleb ta kirikuga seotud küsimusi. M. on jäänud kiireks ning arvustavaks reageerijaks ajanähtustele. M-a töist on ilm. 2. tr. veel „Jutustused ja novellid“ (1929), „Ennäe inimest“ (1929), „Valge pilv“ (1930) ja „Taavet Soovere ...“ (1935; kõik ilm. Tartus).

H. Raudsepp, M. M. ja tema aeg (1929); „Looming“ 1929, nr. 9 (O. Urgart); E. Kirj. 1929, nr. 11, 12 (M. Sillaots). *F. T.; T.*

***METTUS, Voldemar,** teatritegelane, oli „Vanemuise“ teatri direktor 1925—31 ja dramaturg 1931—32, seejärel teatriarvustaja Tartus, a-l 1935 Tallinnas „Estonia“ teatri dramaturg ja on alates nov-st 1935 „Päevalehe“ toimetuse liige. *T.*

MEYENDORFF, Friedrich Gottlieb Alexander Kasimir v., parun, Liivimaa rüütelkonnategelane, sünd. 22. VII 1839 vkj. Lätimaal Võnnu maakonnas

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 204